

Univerzita Hradec Králové  
Pedagogická fakulta  
Katedra českého jazyka a literatury

**Jazykové prostředky ve dvou dosavadních překladech  
románu Virginie Woolfové Paní Dallowayová**

Bakalářská práce

Autor: Jana Řípková  
Studijní program: B 7202 Mediální a komunikační studia  
Studijní obor: Literární dokumentaristika a teorie čtenářství  
Vedoucí práce: prof. dr hab. Jaroslav Lipowski

Hradec Králové

2016



## Zadání bakalářské práce

**Autor:** Jana Řípková

**Studium:** P121374

**Studijní program:** B7202 Mediální a komunikační studia

**Studijní obor:** Literární dokumentaristika a teorie čtenářství

**Název bakalářské práce:** **Jazykové prostředky ve dvou dosavadních překladech románu Virginie Woolfové Paní Dalloway**

**Název bakalářské práce AJ:** Language Instruments in the two Previous Translations of Virginia Woolf's Novel Mrs Dalloway

### **Cíl, metody, literatura, předpoklady:**

Práce se zabývá dvěma dosavadními českými překlady díla Virginie Woolfové. V první části práce budou popsány některé problémy teorie překladu, ve druhé pak budou analyzovány a srovnány překlady Vlasty Dvořáčkové a Kateřiny Hilské.

### **Anotace:**

Práce se zabývá dvěma dosavadními českými překlady díla Virginie Woolfové. V první části práce budou popsány některé problémy teorie překladu, ve druhé pak budou analyzovány a srovnány překlady Vlasty Dvořáčkové a Kateřiny Hilské.

**Garantující pracoviště:** Katedra českého jazyka a literatury,  
Pedagogická fakulta

**Vedoucí práce:** prof. dr hab. Jaroslav Lipowski

**Oponent:** PhDr. PaedDr. Miloslav Vondráček, Ph.D.

**Datum zadání závěrečné práce:** 25.2.2014

## **Prohlášení**

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité zdroje a literaturu.

V Hradci Králové dne 23. 5. 2016

.....  
Jana Řípová

## **Poděkování**

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce prof. dr hab. Jaroslavu Lipovskému za cenné informace, čas a ochotu během konzultací nad zpracováním této práce. Dále bych též ráda poděkovala Kateřině Hilské za diskuzi a její vyjádření a pohled na určité překladatelské problémy románu a překládání obecně.

## **Anotace**

ŘÍPOVÁ, Jana. *Jazykové prostředky ve dvou dosavadních překladech románu Virginie Woolfové Paní Dallowayová*. Bakalářská práce. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2016.

Bakalářská práce se zabývá tématem srovnání dvou českých překladů anglického románu Paní Dallowayová od spisovatelky Virginie Woolfové. Práce se nejprve věnuje charakteristice románu, jeho autorce a oběma překladatelkám – Vlastě Dvořáčkové a Kateřině Hilské. Dále rozebírá vybrané překladatelské problémy a poté se zabývá samotným srovnáním obou překladů. Autorka překlady porovnává především v oblasti vlastních jmen, anglických reálií a expresivnosti. Ve starším překladu se autorka pokusila vyhledat znaky případné archaičnosti. Srovnání překladů je zpracováno formou tabulek a komentářů. Součástí práce je též projekt, jenž popisuje náplň, podobu a organizační schéma cyklu přednášek na téma „Život a dílo Virginie Woolfové.“

Klíčová slova:

překlad, srovnání překladů, Paní Dallowayová, Virginie Woolfová, jazykové prostředky, Kateřina Hilská, Vlasta Dvořáčková

## **Анотация**

РЖИПОВА Яна. *Языковые средства в двух прежних переводах романа Вирджинии Вульф „Миссис Дэллоуэй“*. Бакалаврская работа. Градец-Кралове. Педагогический факультет, университет Градец-Кралове, 2016.

Бакалаврская работа посвящена сравнению двух чешских переводов английского романа Миссис Дэллоуэй писательницы Вирджинии Вульф. В первую очередь в работе представлены характеристика романа, личность его автора и обоих переводчиков – Власты Дворжачковой и Катержины Гильской. Также здесь представлен анализ некоторых проблем перевода и непосредственно сравнение обоих переводов. Прежде всего, автор работы сравнивает переводы в области собственных имён, английских реалий и экспрессивности. В более старом переводе автор также постаралась найти знаки возможных архаизмов. Сравнение переводов подано формой таблиц и комментариев. Частью работы также является проект, описывающий содержание, форму и организационную схему цикла лекций „Жизнь и творчество Вирджинии Вульф“.

Ключевые слова:

перевод, сравнение переводов, Миссис Дэллоуэй, Вирджиния Вульф, языковые средства, Катержина Гильска, Власта Дворжачкова.

## Obsah

0 Úvod	8
1 Charakteristika románu	9
1.1 Virginia Woolfová	12
1.1.1 Skupina Bloomsbury	13
1.1.2 O dalším díle Virginie Woolfové	13
1.2 Vlasta Dvořáčková	14
1.3 Kateřina Hilská	15
1.3.1 Obec překladatelů	15
2 Vybrané problémy teorie uměleckého překladu	16
2.1 Vlastní jména osobní	17
2.1.1 Přechylování ženských příjmení	18
2.2 Archaismy a historismy	19
2.3 Expresiva	20
2.4 Reálie cizích zemí	22
3 Srovnání překladů	23
3.1 Vlastní jména	24
3.2 Anglické reálie	26
3.3 Expresivnost	31
3.4 Archaické prvky překladu	33
3.5 Další jevy	37
3.5.1 Tykání a vykání	37
3.5.2 Prvky hovorové češtiny, obecné češtiny a slangu	39
4 Projekt – Přednášky „Život a dílo Virginie Woolfové“	39
4.1 Náplň přednášek	39
4.2 Čas a místo konání přednášek	40
4.3 Propagace	40
4.4 Financování	41
4.5 Harmonogram přednášek	41
5 Závěr	42
Zdroje	43
Použitá literatura a elektronické prameny	43
Další prameny	45
Příloha	46

## 0 Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje dvěma dosavadním českým překladům anglického románu *Paní Dallowayová*. Autorkou díla je Virginia Woolfová a originál byl vydán v roce 1925. Do češtiny byl román poprvé přeložen až roku 1975 Vlastou Dvořáčkovou. Druhý český překlad vznikl v roce 2004 a jeho autorkou je Kateřina Hilská. Cílem této práce je porovnat oba tyto české překlady v rámci vybraných jazykových jevů a zhodnotit a okomentovat zvolené překladatelské postupy obou překladatelek.

Teoretická část práce je rozdělena na dvě kapitoly. V první z nich se věnujeme obecné charakteristice zvoleného románu a literárnímu dílu Virginie Woolfové. Dále se zabýváme osobností autorky a pokoušíme se odhalit případnou spojitost mezi její osobností a románem. Poté se zmiňujeme o překladatelkách Vlastě Dvořáčkové a Kateřině Hilské a jejich práci.

V druhé kapitole se zabýváme konkrétními problémy uměleckého překladu, a to zejména vlastními jmény, archaismy (historismy), expresivními výrazy a překladem reálií cizích zemí.

Praktická část je zaměřena na samotné srovnání obou překladů. Formou tabulek a komentářů rozebírá oblast vlastních jmen, expresiv, archaismů (historismů). Také je zde diskutována problematika překladu v textu se objevujících anglických reálií a způsob jejich přiblížení českému čtenáři. Nakonec se věnujeme několika dalším jevům, které ve zkoumaném textu nebyly nijak hojně zastoupeny, ale jsou zajímavými z celkového pohledu na dílo. Jedná se například o problematiku tykání a vykání.

Součástí této práce je též projekt – cyklus přednášek na téma *Život a dílo Virginie Woolfové*. Nastiňujeme předpokládanou podobu přednášek, jejich náplň, organizační schéma a další náležitosti. Podoba propagačních materiálů je zařazena do přílohy práce.

V závěru práce se pokoušíme o komplexní zhodnocení a porovnání obou překladů v závislosti na jejich celkové srozumitelnosti, na volbě jazykových prostředků a přitažlivosti pro dnešního čtenáře.



## 1 Charakteristika románu

Celý román *Paní Dallowayová* se odehrává během jednoho jediného dne, a to konkrétně 13. června 1923. Na román, který je obecně považován za autorčino vrcholné a nejznámější dílo, Virginia Woolfová pracovala v letech 1922 – 1924. První anglické vydání pak vyšlo 14. května 1925 v nakladatelství Hogarth Press, jež založil manžel Woolfové – Leonard Woolf.<sup>1</sup> Jako čtenáři sledujeme jeden téměř obyčejný den života paní Clarissy Dallowayové, jednapadesátileté ženy z „lepší společnosti“, která večer ve svém domě pořádá večírek.

Román se neskládá až tolik z příběhu jako spíše z jednotlivých obrazů, které vidí postavy nebo které vyvstávají v jejich myšlenkách a vzpomínkách a vrací se k nim. Mnohé z těchto obrazů a vzpomínek vytvářejí jakousi ucelenost románu a celý děj působí klidným dojmem. O to děsivěji a rušivěji pak čtenář vnímá určité okamžiky a scény, jako je smrt psychicky nemocného mladého muže Septima Warrena Smithe nebo kdy běžně vypadající londýnské dopoledne naruší průjezd honosného vozidla, ve kterém přihlízející lidé tuší přítomnost důležité osobnosti. Jakoby do příběhu a atmosféry, kterou sledujeme, tyto okamžiky vůbec nepatřily a trhaly od začátku nastolený klid a řád.

Zajímavý je způsob, jakým Woolfová v díle zachycuje plynutí času, jak podává detaily o místech a cítění jednotlivých postav a dokumentuje jejich rozdílný pohled na stejný podnět, kterého jsou svědkem. Tentýž okamžik vzbuzuje v každé postavě jiné prožitky a představy, pro každého má sledovaný děj rozdílný význam a důležitost.

Čtenáři je ukazováno mnoho stránek Clarissy Dallowayové, a to jak její stránky kladné, tak záporné. Rysy její osobnosti jsou nám předkládány řečí vypravěče, myšlenkovými pochody Clarissy samotné či úvahami a vzpomínkami postav, jež jsou jí blízké a znají ji. Postava hlavní hrdinky je neustále přítomná prakticky v celém románu, od jeho začátku až do konce.

Dle názoru Martina Hilského v doslovu knihy *Paní Dallowayová* se do Clarissy Dallowayové, (ale i do dalších postav v dílech Virginie Woolfové), promítají rozporuplné stránky autorčiny osobnosti. S Clarissou podle něj Virginia Woolfová sdílí

---

<sup>1</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. ISBN 80-207-1164-3.

intuitivnost, citlivost, vnímavost, lásku ke květinám i psychické potíže – deprese. U postavy Clarissy Dallowayové Martin Hlinský vidí též fyzickou podobnost s Virginií Woolfovou.<sup>2</sup>

Dle našeho názoru se do románu projektuje náhled Virginie Woolfové na problematiku společenského postavení žen. (Nesouhlas s podřadným postavením žen bylo jedním z témat, nad kterými se zamýšlela Skupina Bloomsbury, do níž Virginie Woolfová patřila. Viz kapitola 1.1.1 *Skupina Bloomsbury*.) Román vykresluje nejen myšlení a úvahy hlavní hrdinky – Clarissy Dallowayové, ale i dalších žen jako je například postava Lucrezie Warren Smithové, která se musí vyrovnávat s psychickými potížemi svého manžela. Popis myšlení a pocitů ženy ve dvacátých letech dvacátého století je jedním z nejvýraznějších prvků románu. Objevují se zde motivy svázanosti žen společenskými pravidly a normami tehdejší doby. V románu se například objevuje poměrně otevřené (ve své době asi i značně odvážné) téma lesbické lásky:

*„Chápala, co jí chybí. Nebyla to krása ani intelekt. Nedostávalo se jí čehosi úplně uvnitř, co prolíná vším; čehosi vřelého, co rozbijí povrch a čeří chladný styk muže a ženy, nebo žen pospolu. Tohle totiž nejasně vnímala. Opovrhovala tím, měla skrupule, které bůhví kde sebrala nebo jí je seslala Příroda (která vždycky moudře ví, co a jak); přesto někdy nedokázala odolat kouzlu ženy, ne dívky, ženy, která se jí doznávala, což se stávalo často, k nějakému poklesku, nějaké pošetilsti. A jestli to byl soucit, jejich krása anebo to, že sama byla starší, či nějaká náhoda – jako neznatelná vůně, či housle ozývající se od vedle (síla zvuků je někdy tak zvláštní) – v takových okamžicích nepochybně cítila, co cítí muži.“<sup>3</sup>*

Clarissa si je vědoma svých citů, které je schopna chovat k ženám. Ale i přesto, kolik pro ni v životě tyto pocity znamenaly, se je nerozhodla následovat nebo pro to nenašla dostatek odvahy a rozhodla se tedy pro ženu její doby žít běžný způsob života. Nakolik pro ni tyto city byly v životě důležité, vyjadřuje úsek, kdy Clarissa svůj jediný intimní zážitek se ženou považuje za „nejskvostnější okamžik celého svého života“:

*„Ale otázka lásky (přemýšlela, když odložila kabát), to, že se dokáže zamilovat do ženy. Vezměte třeba Sally Setonovou; její vztah k Sally Setonové kdysi dávno. Nebyla to*

<sup>2</sup> HILSKÝ, Martin: Doslov, in Virginia Woolf: Paní Dallowayová (Praha: Odeon, 2004), s. 154 – 158.

<sup>3</sup> WOOLF, Virginia. Paní Dallowayová. Překlad Kateřina Hlinská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 27

*nakonec láska? (...) Ona a Sally zůstaly trochu pozadu. Když procházely kolem kamenné vázy s květinami, přišel ten nejskvostnější okamžik celého jejího života. Sally se zastavila; utrhla květinu; políbila ji na rty. Jako by se celý svět otočil vzhůru nohama! Ostatní zmizeli; byla tam sama se Sally. A ona měla pocit, jako by právě dostala dárek, zabalený, s tím, že si ho má schovat a nedívat se na něj – diamant, cosi nesmírně cenného, pěkně zabaleného, co, jak korzovaly (sem a tam, sem a tam), otevřela nebo ta záře prožhnula ven, to zjevení, ten nábožný pocit! – když potkaly starého Josepha a Petera, a ten se zeptal:*

*„Díváte se na hvězdy?“*

*Jako by člověk ve tmě narazil hlavou do žulové zdi! Bylo to otřesné; bylo to hrůzné!“<sup>4</sup>*

Nikdy v životě už jí pak nebylo dopřáno se Sally opět natolik přiblížit, jejich cesty se rozešly, roky se neviděly; ale z Clarissiných vzpomínek chápeme, že její city přetrvávají po dlouhou dobu. I Sally pravděpodobně ke Clarisse něco cítila, jelikož v závěru knihy zcela bez pozvání přijíždí na její večírek, který paní Dallowayová pořádá, jen aby ji mohla vidět. Bohužel ani po letech, kdy se opět setkávají, jim není dopřáno vzájemné blízkosti, protože Clarissa se musí věnovat mnoha dalším hostům a na Sally jí nezbyvá žádný čas. Sally zůstává až téměř do konce večírku a pak odchází.

*„Clarisso!“ Ten hlas! To je přece Sally Setonová! Sally Setonová! po tolika letech! Vynořila se z mlženého oparu. Takhle totiž Sally Setonová nevypadala, když Clarissa vzala tehdy do ruky to ohřívadlo do postele. Kdo by si ji byl představil tady pod tou střechou, pod touhle střechou! Takhle určitě ne!*

*Jedno přes druhé, s rozpaky, se smíchem chrlila ze sebe slova – projíždí Londýnem; doslechla se to od Clary Haydonové; to je přece příležitost se s tebou setkat! Tak jsem se vetřela – bez pozvání...“<sup>5</sup>*

*„Políbily se, nejdřív na tuhle tvář, pak na druhou, u dveří do salonu a Clarissa se otočila, se Sallyinou rukou ve své ...*

*„Mám pět ohromných kluků,“ prozradila Sally.*

---

<sup>4</sup> WOOLF, Virginia. Paní Dallowayová. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 28, 30

<sup>5</sup> WOOLF, Virginia. Paní Dallowayová. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 135

*Měla v sobě to nejprostší sobectví, otevřenou touhu být ve všem první, a Clarissa pocítila velkou radost, že je pořád ještě taková. „Je to možné!“ vykřikla a celá se rozehřála radostným pomyšlením na minulost.*<sup>6</sup>

Je možné, že motiv silného vztahu k ženě či nástin lesbické lásky též může souviset s osobním životem Virginie Woolfové. V období dospívání byla sexuálně zneužívána svými nevlastními bratry, a proto byl její pozdější postoj k mužům spíše odmítavý. Ženy jí byly bližší a vytvářela si s nimi silná až intimní přátelství.

Román byl v roce 1997 zfilmován pod názvem Mrs. Dalloway. Vztah Sally a Clarissy je ve filmu o něco více akcentován, než nakolik to jakožto čtenáři můžeme vnímat v knize. Nutno podotknout, že dílo s prakticky minimem přímého děje, které je založeno spíše na obrazech, proudu vědomí a myšlenkách postav, se pro filmové zpracování stává velice obtížným úkolem.

## 1.1 Virginia Woolfová

Virginia Woolfová byla anglická spisovatelka a narodila se 25. 1. 1882 v Londýně. V úzkém kontaktu s literaturou byla již od útlého dětství, neboť se narodila do rodiny literárního kritika a filosofa sira Leslieho Stephena.<sup>7</sup> Vztahy v rodině byly ale spíše napjaté, a to zejména po smrti matky, kdy celou výchovu převzal otec a k rodině se choval tyransky. Mladá Virginia i její sestra Vanessa byly navíc sexuálně zneužívány svými nevlastními bratry Georgem a Geraldem. S otcem si Virginia nikdy příliš nerozuměla, nesdílela jeho puritánské postoje k životu a cítila revoltu a odpor prakticky ke všem hodnotám, které uznával. Situace v rodině pro ni byla emocionálně velice náročnou, takže se již v tomto období poprvé nervově zhroutila. Problémy s psychikou si nadále nesla po celý život.<sup>8</sup>

Po smrti otce (v roce 1904) se spolu se sourozenci (sestra Vanessa, bratři Thoby a Adrian) přestěhovala do londýnské čtvrti Bloomsbury, kde se kolem nich utvořila modernistická Skupina Bloomsbury. V této skupině Virginia poznala Leonarda Woolfa,

---

<sup>6</sup> WOOLF, Virginia. Paní Dallowayová. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 136

<sup>7</sup> Školní slovník světových spisovatelů: 564 světových spisovatelů od počátků písemnictví do současnosti. Humpolec: Pavel Dolejší, 2007. 515 s. ISBN 978-80-86480-85-5. s. 490-491

<sup>8</sup> Virginia Woolf: Žena, která se utopila v depresi. Studentpoint.cz [online]. [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://www.studentpoint.cz/341-portrety/14033-virginia-woolf-zena-ktera-se-utopila-v-depresi/#.VzdNgvmLTIU>

za kterého se, i když navazovala intimní vztahy spíše se ženami, později provdala. Leonard Woolf založil nakladatelství Hogarth Press a svou ženu ve psaní velmi podporoval. Virginia Woolfová dlouhodobě trpěla výkyvy nálad a depresemi, které ji dovedly až k sebevraždě ve vodách řeky Ouse blízko jejího domu na východě Anglie. Její život skončil 28. 3. 1941.<sup>9</sup>

### 1.1.1 Skupina Bloomsbury

Přestože Skupina Bloomsbury nebyla uměleckým hnutím, ani neměla žádný svůj jasně vymezený program,<sup>10</sup> měly její názory poměrně velký vliv na evropskou literaturu a estetiku. Členy skupiny spojovaly především jejich názory a životní postoje, a to konkrétně odpor k viktoriánskému materialismu, k proti klasickému – tedy patriarchálnímu – uspořádání rodiny, k podřadnému postavení žen ve společnosti, nesouhlasili s názory pozitivistů a realistů a diskutovali různá tehdy ještě tabuizovaná témata, jako byl například feminismus.<sup>11</sup> Striktně oddělovali uměleckou zkušenost od zkušenosti životní a smysl umění viděli především v tvůrčí vizi, nikoli v reprodukování reality.<sup>12</sup>

Mezi přední členy Skupiny Bloomsbury kromě Virginie a jejího manžela patřila i její sestra Vanessa Bell, která se stala malířkou, dále pak umělečtí kritici Clive Bell a Roger Fry, literáti Lytton Strachey a Edward Morgan Forster nebo malíř Duncan Grant.<sup>13</sup>

Kromě založení Hogarth Press v roce 1917 založila skupina i umělecké designové dílny Omega Workshops.<sup>14</sup>

### 1.1.2 O dalším díle Virginie Woolfové

Dílo Virginie Woolfové se obecně zařazuje k impresionismu. Tento literární impresionismus se v tvorbě autorky projevuje silným lyrismem a dalšími znaky jako je například chaotický proud vědomí postav a jejich myšlenky a vzpomínky, jež jsou

---

<sup>9</sup> Školní slovník světových spisovatelů: 564 světových spisovatelů od počátků písemnictví do současnosti. Humpolec: Pavel Dolejší, 2007. 515 s. ISBN 978-80-86480-85-5. s. 491

<sup>10</sup> Slovník spisovatelů: anglická literatura : africké literatury v angličtině : australská literatura (...). Praha: Libri, 1996. 756 s. ISBN 80-85983-04-4. s. 714

<sup>11</sup> Školní slovník světových spisovatelů: 564 světových spisovatelů od počátků písemnictví do současnosti. Humpolec: Pavel Dolejší, 2007. 515 s. ISBN 978-80-86480-85-5. s. 491

<sup>12</sup> Slovník spisovatelů: anglická literatura : africké literatury v angličtině : australská literatura (...). Praha: Libri, 1996. 756 s. ISBN 80-85983-04-4. s. 714

<sup>13</sup> *tamtéž*

<sup>14</sup> Omega Workshops. In: Artmuseum.cz [online]. 1999 [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: [http://www.artmuseum.cz/smer\\_list.php?smer\\_id=137](http://www.artmuseum.cz/smer_list.php?smer_id=137)

čtenáři předkládány jako volné obrazy. Impresionismus se nejvíce projevuje v dílech *Skvrna na zdi* (1917), *Zahrady v Kew* (1919) či *Jakubův pokoj* (1922). Autorčiným zcela prvním románem byla *Plavba* (1915), která ale ještě spolu s románem následujícím – *Noc a den* (1919) – patřila k románům tradičním. Lyrismus je nejvíce patrný v románu *Vlny* (1931), který se skládá z rozmluvy šesti hlasů.<sup>15</sup>

Dílem Virginie Woolf prolínají kromě imprese a lyrismu i další prvky jako je třeba fantastika v románu *Orlando* (1928) nebo humor, na kterém je založeno dílo *Flush* (1933) vyprávěné psím hrdinou. Autobiografické prvky bychom našli v románu *K majáku* (1927).<sup>16</sup> Jedním z hlavních témat, kterým se ale Virginia Woolfová věnovala, bylo společenské postavení ženy.

K jejím posledním literárním počínům patří romány *Roky* (1937) a *Mezi akty* (1941). Virginia Woolfová ale po sobě zanechala též množství esejů a povídek. Bližší pohled na její osobnost a názory nám mohou přinést její deníky a rozsáhlá korespondence.<sup>17</sup>

## 1.2 Vlasta Dvořáčková

Vlasta Dvořáčková pochází ze Žďáru nad Sázavou, kde se narodila 27. 2. 1924. V letech 1945-1949 se věnovala studiu českého a polského jazyka na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Po ukončení studií se stala jazykovou redaktorkou v nakladatelství Práce a později redaktorkou Státního nakladatelství krásné literatury, hudby a umění (od roku 1966 název Odeon). Věnovala se překladům především z polštiny, ale i z němčiny a angličtiny, v jazykové spolupráci i překladu děl bulharských. Je také autorkou rozhlasových a televizních her a veršovaných děl pro děti. Přispívala do časopisu Květen, do Literárních novin, Plamene, Hosta do domu a dalších.<sup>18</sup>

V roce 2010 obdržela Cenu Josefa Jungmanna (cena udělovaná Obcí překladatelů za nejlepší literární překlad uplynulého roku) za překlad díla polské autorky Wislawy

---

<sup>15</sup> Školní slovník světových spisovatelů: 564 světových spisovatelů od počátků písemnictví do současnosti. Humpolec: Pavel Dolejší, 2007. 515 s. ISBN 978-80-86480-85-5. s. 491

<sup>16</sup> *tamtéž*

<sup>17</sup> *tamtéž*

<sup>18</sup> BLAŽÍČEK, Přemysl. Vlasta Dvořáčková. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 2006 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1002>

Szyborské: *Okamžik. Dvojtečka. Tady*. Roku 2011 získala cenu polského Knižního institutu Transatlantyk.<sup>19</sup>

### 1.3 Kateřina Hilská

PhDr. Kateřina Hilská se narodila 7. 5. 1949 v Praze. Na Filozofické fakultě Karlovy univerzity vystudovala angličtinu a španělštinu (1967 – 1972). V roce 1985 získala titul PhDr. Kromě překládání vyučovala angličtinu na FAMU, pracovala na katedře cizích jazyků AMU nebo na pražské Jazykové škole. Od roku 2010 působí na Filozofické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde vede překladatelský seminář.<sup>20</sup>

Věnuje se překladům z angličtiny a do angličtiny a obecně je považována za jednoho z předních českých překladatelů. Do češtiny mimo jiné převedla díla autorů klasické anglické literatury, jako jsou například Thomas Hardy, George Orwell, Kingsley Amis, Oscar Wilde, Emily Brontë či právě Virginie Woolfová. Za překlad Paní Dallowayové získala v roce 2005 tvůrčí odměnu ČLF (Český literární fond) a OP (Obec překladatelů). Další dvě tyto odměny obdržela již dříve – v letech 1991 a 1995 – za překlad díla *Silas Marner* od G. Eliotové a za další z románů Virginie Woolfové – *Orlando*. V roce 2007 byla nominována na cenu Magnesia Litera za překlad díla *Portrét dámy* od Henryho Jamese.<sup>21</sup>

Její manžel je nejznámější český shakespearolog a anglista Martin Hilský.

#### 1.3.1 Obec překladatelů

Obec překladatelů byla založena v roce 1990 a spojuje jak samotné překladatele, tak i teoretiky, kritiky a historiky v oblasti překladatelství. Základními úkoly Obce překladatelů je dbát o úroveň a prestiž překladu v české literatuře a hájit zájmy a práva svých členů. V současnosti do Obce překladatelů patří 340 občanů.<sup>22</sup>

Obec překladatelů každý rok uděluje Cenu Josefa Jungmanna za nejlepší překlad minulého roku. Stejně jako uděluje cenu za nejlepší překlad, předává cenu i za překlad

---

<sup>19</sup> *tamtéž*

<sup>20</sup> Hilská Kateřina. In: Obec překladatelů [online]. [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: [http://www.obecprekladatelů.cz/\\_ftp/DUP/H/HilskaKaterina.htm](http://www.obecprekladatelů.cz/_ftp/DUP/H/HilskaKaterina.htm)

<sup>21</sup> Kateřina Hilská. In: Databáze českého uměleckého překladu [online]. 2008 [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: [http://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/\\_000000828](http://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000000828)

<sup>22</sup> Obecné informace. In: Obec překladatelů [online]. [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://www.obecprekladatelů.cz/cz/aktualni-a-obecne-informace/obecne-informace>

nejhorší, a to Anticenu Skřípec. Již tradičně je tato anticena vyhlašována na knižním veletrhu Svět knihy. Obec překladatelů předává i několik tvůrčích odměn za další výborné překladatelské počiny. Pořádá semináře, workshopy, kurzy literárního překladu a Překladatelskou soutěž Jiřího Levého, která je určena pro mladé a začínající překladatele. Probíhají též výroční překladatelské konference, jež se zaměřují na různé literární žánry a jazykové oblasti.<sup>23</sup>

## 2 Vybrané problémy teorie uměleckého překladu

*„Překlad je realizace již vytvořeného díla v jiném jazyce a odlišném kulturním prostředí.“<sup>24</sup>*

Práce na překladu se dělí na dvě základní části, a to na analýzu a syntézu. Analýzou se rozumí proces, kdy překladatel vyhodnocuje originál – poznává jeho smysl, výstavbu textu, jazykové prostředky atd. – věnuje se tedy jeho celkovému důkladnému rozboru. Syntézou je pak již tvorba nového textu s ohledem na určitá národní či individuální specifika.<sup>25</sup>

V naprosté většině případů překladatel vytváří nový text na základě originálu. Výjimečně je možné dílo překládat z jiného překladu. K tomuto řešení se přistupuje pouze v krajních případech, například je-li originální text z nějakého důvodu nedostupný.<sup>26</sup>

Není prakticky možné vytvořit zcela přesný překlad. V procesu překládání dochází k různým posunům, jež souvisejí kupříkladu s rozdíly kultur obou národů, s jejichž jazyky překladatel pracuje. Potíže mohou činit i určité výrazové prostředky, ke kterým čeština nemá odpovídající či vhodné ekvivalenty.<sup>27</sup>

Výslednou podobu překladu do jisté míry ovlivňuje i osobnost překladatele. Do textu se může promítnout jeho momentální nálada, specifika doby, ve které k překladu dochází, znalost národních kulturních reálií vyskytujících se v originálu, slovní zásoba

---

<sup>23</sup> *tamtéž*

<sup>24</sup> Problematika uměleckého překladu. In: Absolventi gymnázia Cheb [online]. 2004 [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://absolventi.gymcheb.cz/2007/hazahra/prekklad.html>

<sup>25</sup> *tamtéž*

<sup>26</sup> *tamtéž*

<sup>27</sup> *tamtéž*



překládajícího, jeho subjektivní pochopení textu a další faktory. Na proces překládání má vliv též tzv. interference, což je jev, kdy jazyk originálu ovlivňuje cílový jazyk a překladatel tomuto vlivu více či méně nevědomě podléhá.

Ve výsledku by měl překlad na čtenáře působit stejným dojmem jako originál a rozhodně by se neměl vytratit jeho smysl.<sup>28</sup>

Některé z překladatelských problémů, s jejichž řešením se překladatel při práci potýká, blíže rozebíráme v následujících podkapitolách.

## 2.1 Vlastní jména osobní

Problematika překladu osobních jmen se nedotýká jen a pouze oblasti uměleckého překladu, ale potýkáme se s ní i v případě běžné společenské komunikace či v administrativní sféře. Obecně u nás nejprve převládala snaha o „překlad“ osobních jmen, kdy se pro cizí jména vyhledávaly jejich odpovídající české podoby. Později se projevila tendence jména spíše ponechávat v původním tvaru a do kontextu českého jazyka je včlenit jejich skloňováním podle českých deklinačních pravidel. Značná tendence počesťovat jména se objevila u jmen panovníků či jiných historických osobností, jako například Ludvík XIV. (Louis XIV), Alžběta Báhoryová (Erzsébet Báthory), Jan Pavel II. apod. Jedná-li se o společenskou komunikaci nebo administrativu, není vhodné nahrazovat původní formy jmen českými ekvivalenty ani jména počesťovat. V uměleckém překladu žádná přesná pravidla určena nejsou – záleží zde především na překladateli, na jeho přístupu k dílu, na jeho zkušenostech a hledisku. Neméně důležitou roli má specifikace díla tzn. pro jaké čtenáře je určeno, do jaké míry je obecně známé, jakého je žánru atp.<sup>29</sup>

Podle M. Knappové se nejvíce uplatňují tři různá řešení. Vztahují se především na jména křestní, příjmení překladatelé ponechávají v původním tvaru (příjmení žen ale ve většině případů přechylují).

a) V prvním případě jsou jména ponechána ve své cizojazyčné podobě a českému textu jsou přizpůsobena deklinací podle českých mluvnických pravidel.

---

<sup>28</sup> *tamtéž*

<sup>29</sup> KNAPPOVÁ, Miloslava. K překládání osobních jmen. *Naše řeč* [online]. 1983, 66(4) [cit. 2015-12-07].

Dostupné z: [http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6399#\\_ftnref1](http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6399#_ftnref1)

b) Druhou možností je smíšený postup, kdy se část jmen počestí a druhá část zůstává v podobě originálu. Českými ekvivalenty zde bývají často nahrazeny především domácké podoby jmen.

c) U třetího řešení se volí české ekvivalenty pro všechna jména. Tento postup je charakteristický zejména pro veselohry, dětskou a humoristickou literaturu a často se objevuje u literatury přeložené z ruského jazyka (ale i z jiných slovanských jazyků). Postup při překladu jmen ovlivňuje několik faktorů, které by měl překladatel analyzovat před tím, než práci se jmény započne. Mezi tyto faktory patří již výše zmíněné náležitosti díla, jako je jeho žánr, místní a časové určení, předpokládaný okruh čtenářů a další. Ať už se překladatel přikloní k jakémukoli typu řešení, v každém případě je potřeba zachovat si v celém díle jednotný styl.<sup>30</sup>

### 2.1.1 Přechylování ženských příjmení

Přechylování příjmení tj. utváření tvaru ženského příjmení od příjmení mužského. Čeština ve většině případů vytváří ženské tvary příjmení pomocí přípony *-ová*. Při tvorbě ovšem mohou nastat určité potíže. Miloslava Knappová jeden z možných problémů demonstrovuje na příjmeních typu *Kníže* či *Dítě*, kde jsou v genitivu jednotného čísla možné dvě varianty – *Kníže – Knížete*, *Dítě – Dítěte*. Od toho se poté odvíjí možnost dvojí podoby ženského příjmení, v těchto případech konkrétně *Knížová – Knížetová*, *Dít'ová – Dítěťová*.<sup>31</sup>

Dalším problémem s přechylováním může nastat u cizích příjmení typu *Lange*, *Poche* ad., kdy je možnost u tvorby ženského tvaru koncovou samohláskou vypustit či nikoli. Opět se nám tedy nabízí dvojí možnost ženské podoby těchto příjmení – *Langová – Langeová*, *Pochová – Pocheová*. Dvojí možnost se nám ale nenaskýtá v případě, kdy by měla koncová samohláska vliv na výslovnost příjmení; pak se samohláska v přechýleném tvaru ponechává. Jako příklad uvádí M. Knappová příjmení *Write* [rajt], kde koncové *e* má zásadní vliv na jeho výslovnost. Pak je zde pouze jedna možnost, jak utvořit ženskou variantu tohoto příjmení, a to *Writeová*.<sup>32</sup>

Koncové písmeno se občas nevynechává i z toho důvodu, abychom byli schopni snáze odvodit z ženského příjmení jeho mužskou podobu. Tento problém se ale nevyskytuje

<sup>30</sup> KNAPPOVÁ, Miloslava. K překládání osobních jmen. *Naše řeč* [online]. 1983, 66(4) [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: [http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6399#\\_ftnref1](http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6399#_ftnref1)

<sup>31</sup> KNAPPOVÁ, Miloslava. Přechylování příjmení v češtině. *Naše řeč* [online]. 1979, 62(5) [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6153>

<sup>32</sup> *tamtéž*

pouze v případě cizích příjmení, ale i u příjmení českých. M. Knappová pro příklad uvádí ženské příjmení *Janková*, které může mít tři možné mužské podoby, konkrétně *Janek*, *Janka* či *Janko*.<sup>33</sup>

Karel Sekvent ve svém článku „*Přechylování v překladech ze stylistického hlediska*“ tvrdí, že: „*Lze říci, že nejsou tvary cizích jmen, které by se vzpíraly přijetí přípony -ová*.“<sup>34</sup> S tímto výrokem by se jistě dalo souhlasit, ale zdá se, že čím dál častěji narážíme na nevoli veřejnosti k přechýleným podobám ženských příjmení některých slavných žen, jako například Angelina Jolieová, Marilyn Monroeová či Lucy Liuová. V těchto případech se veřejnost spíše přiklání k původnímu, originálnímu tvaru příjmení, tedy A. Jolie, M. Monroe a L. Liu. Pravděpodobnou příčinou může být poněkud nepřitažlivá jak grafická tak i akustická podoba přechýleného příjmení.

V jednom ze svých dalších článků M. Knappová navrhuje původní podoby ženských příjmení ponechávat v textech odborného či administrativního charakteru, zatímco v textech určených pro široký okruh čtenářů se jí zdá vhodnější příjmení přechylovat.<sup>35</sup> Odborné texty a úřední dokumenty často vyžadují originální formy příjmení například pro snazší identifikaci osob na rozdíl od textů uměleckých, publicistických aj., ve kterých je přechylování využíváno mimo jiné pro přiblížení cizích jmen českému čtenáři nebo pro vyjádření pohlaví osoby, nevyplývá-li tento fakt z kontextu.

Výše zmíněná fakta mají jistý dopad na rozhodování překladatele, který při práci musí zvážit, jestli je vhodné a podstatné příjmení přechýlit či je nechat v jejich původní formě.

## 2.2 Archaismy a historismy

Archaismy označují slova zastaralá. Tato slova se v aktivním jazyce již příliš nevyskytují, ale bývají například používána právě v umělecké literatuře. Dílo pocházející ze staršího období může být archaické samo o sobě nebo bývá v modernější literatuře dojem historické atmosféry uměle navozen právě vhodným a funkčním použitím archaických výrazů. Stejně tak jsou v literatuře používány historismy.

---

<sup>33</sup> *tamtéž*

<sup>34</sup> SEKVENT, Karel. Přechylování v překladech ze stylistického hlediska. In: Jednota tlumočnicků a překladatelů [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: [http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id\\_article=3760](http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=3760)

<sup>35</sup> KNAPPOVÁ, Miloslava. Začleňování cizích ženských příjmení do češtiny. Naše řeč [online]. 1981, 64(2) [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6237>

Též označují slova zastaralá, ale od archaismů se liší tím, že pojmenovávají již zaniklé jevy a skutečnosti a nemají tedy žádný soudobý ekvivalent.

Při tvorbě historicky působícího textu (ať už jde o autora originálního znění nebo o překladatele) je důležité věnovat pozornost nejen samotnému výběru správných a vhodných archaismů či historismů, ale i jejich množství, protože použití příliš mnoha těchto jazykových prostředků může mít negativní vliv na porozumění textu.<sup>36</sup>

Nalézt vhodný ekvivalent k překladu určitého archaického výrazu může být pro překladatele poměrně obtížným úkolem. Archaismy a historismy jiného jazyka se mohou stát téměř nepřeložitelnými, pojmenovávají-li například jevy či předměty, které se v historii našeho národa nikdy neobjevily a český čtenář tak o nich přirozeně nemá žádné tušení. Překladatelé tyto situace řeší nahrazením cizího archaismu českým archaismem blízkého významu. Bohužel se vyskytují případy, kdy se v překladu objevují „archaické“ výrazy zcela vymyšlené, jejichž existence není nijak doložena.<sup>37</sup>

Problém při překladu může způsobit fakt, že některé národy nemusí vnímat zastaralé výrazové prostředky z určitého období natolik archaicky jako čeští čtenáři zastaralé výrazy pocházející ze stejného období. (Záleží zde na historii a vývoji jazyků obou národů.) V tomto případě není vhodné použít archaismy z historického období, s jehož výrazovými prostředky pracoval autor originálu, protože český čtenář by tyto výrazy nemusel vůbec pochopit a srozumitelnost textu by tímto byla značně snížena.<sup>38</sup>

### 2.3 Expresiva

Expresiva jsou slova citově zabarvená, která vyjadřují momentální rozpoložení, emoce či pocity mluvčího, jeho názor a postoj k určité skutečnosti atd. Expresivnost může být přítomná v hláskoslovné, tvaroslovné, syntaktické i lexikální rovině jazyka a může mít jak kladný, tak i záporný příznak. Často se též jedná o slova nespisovná. Široké veřejnosti je nejvíce známo dělení expresiv na slova vulgární, na eufemismy, dysfemismy, nebo zdobněliny (deminutiva).

---

<sup>36</sup> ZIMA, Jaroslav. Problém archaismů v překladu literárního díla (Na okraj nového překladu de Costerova Čtení o Ulenspiegelovi). *Slovo a slovesnost* [online]. 1954, 15(3) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=757>

<sup>37</sup> *tamtéž*

<sup>38</sup> *tamtéž*

Expresiva se dělí i podle jiných kritérií; například Igor Němec ve svém příspěvku „*Slovotvorný význam a expresivita*“ tato slova rozděluje do dvou skupin na základě jejich „kladných a záporných příznaků“ na:

a) expresivitu „zhoršující“ čili pejorativní, která zvýrazňuje zápornou složku významu a označuje tak negativní postoj mluvčího k vyjadřované skutečnosti (např. „*dítě řvalo*“, „*všude to tam smrdělo po citronech*“, „*ptáci ječeli už ve čtyři*“ ad.), a na

b) expresivitu „zlepšující“ čili meliorativní, která naopak zvýrazňuje kladnou složku významu a upozorňuje na pozitivní postoj mluvčího ke skutečnosti, jež vyjadřuje (např. „*on je takové dítě*“, „*ona byla úplně anděl*“, „*byla máma všech*“ ad.) Pejorativní expresiva však Igor Němec považuje za převažující. Obecně je dle jeho názoru pro expresivní výrazy zásadním rozlišovacím znakem určitá nápadnost, jež je odlišuje od výrazů neutrálních.<sup>39</sup>

K rozlišovacímu znaku určité nápadnosti by se v opozici dal postavit fakt, že expresivita jazyka je v závislosti na svém časovém vývoji oblastí velice proměnlivou. Po určité době může nastat problém, jaké slovo lze ještě považovat za expresivum a jaké již ne, neboť expresivní složka významu se poměrně rychle mění a slovo, které před několika lety bylo silně expresivní, již tak v dnešní době působit nemusí.

Další možnost, jak expresivní výrazy rozdělovat, se nám nabízí v knize Jaroslava Zimy „*Expresivita slova v současné češtině*“. Expresivní výrazy se zde dělí do tří skupin na:

a) expresivitu inherentní, která je rozeznatelná i bez širšího kontextu a expresivnost výrazu je nedílnou součástí jeho významu,

b) expresivitu adherentní, jež u slova vzniká změnou jeho významu (základní význam expresivní není) a na

c) expresivitu kontextovou, která se projevuje v konkrétní promluvě a mimo kontext se příznak expresivnosti vytrácí.<sup>40</sup>

Na okraj můžeme zmínit skutečnost, že v mluveném jazyce občas bývá expresivní výraz od výrazu neutrálního odlišen specifickou intonací mluvčího.

---

<sup>39</sup> NĚMEC, Igor. Slovo tvorný význam a expresivita. *Slovo a slovesnost* [online]. 1972, 33(2) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2155>

<sup>40</sup> ZIMA, Jaroslav. *Expresivita slova v současné češtině: studie lexikologická a stylistická*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1961. 139 s.

## 2.4 Reálie cizích zemí

Při překladu zahraniční literatury se překladatel téměř nevyhnutelně setkává s názvy, výrazy a skutečnostmi, které jsou charakteristické pro národ nebo kulturu země, s jejímž jazykem překladatel pracuje. Tyto reálie je nutné nejen přeložit, ale předložit je čtenáři tak, aby mu v textu dávaly smysl a byly pro něho pochopitelné. Každý čtenář má pochopitelně jiné znalosti a ponětí například o kulturních zvyklostech typických pro určitou zemi; překladatel si je tohoto faktu vědom a v závislosti na něm s textem pracuje. Promyšlený překlad a způsob předložení reálií je důležitý zejména u těch, jež mají zásadní vliv na další vývoj a pochopení textu.

Určité potíže s překladem vznikají zpravidla u cizích výrazů, které nemají v českém jazyce svůj přímý ekvivalent, protože označují jevy a předměty, které jsou vlastní jen a pouze národu, v jehož jazyce se objevují. Takovéto výrazy je podle práce Alexeje Vlka „*O překládání názvů specificky cizích reálií*“ vhodné překládat opisem, tedy podobně, jak je tomu ve výkladových slovnících.<sup>41</sup>

Pro precizní překlad tedy překladateli nestačí jen výborně ovládat cizí a svůj rodný jazyk, ale měl by být také znalcem kultury, zvyků a dalších náležitostí patřících k národu, z jehož jazyka překládá. V případě, je-li překladateli určitý termín nebo slovní spojení neznámé, hrozí riziko nesprávného či nepřesného překladu z důvodu prolnutí skutečností překladateli vlastních se skutečnostmi z prostředí cizího. Může se tak stát například v případě, použije-li překladatel pro práci výkladový slovník a podle popisu v něm se rozhodne použít pro překlad český výraz, který svým významem může být cizí reálii sice velmi podobný, ale může se od ní mírně lišit. Třebaže by se jednalo i o na první pohled nedůležitou maličkost, stává se překlad nepřesným, popřípadě může mít tento špatně zvolený český ekvivalent neblahý vliv na výsledné porozumění textu čtenářem.<sup>42</sup>

Pro správnou recepci textu čtenářem je někdy nutné vysvětlit určité bližší souvislosti náležící k danému termínu. Často se jedná například o souvislosti historické nebo kulturní, které české společnosti nejsou blíže známé. V této situaci se setkáváme s řešením, kdy jsou potřebné či i podrobnější informace doplněny vysvětlivkami; ať už dole na stránce knihy formou poznámek pod čarou nebo v seznamu termínů na

---

<sup>41</sup> VLK, Alexej. O překládání názvů specificky cizích reálií. *Československý terminologický časopis* 5, 1966, 24-31.

<sup>42</sup> *tamtéž*

posledních stránkách knihy. (Například při vyšší koncentraci výrazů, u nichž je potřeba osvětlit širší souvislosti nebo nechceme-li poznámkami dole na stránce narušit estetickou podobu knihy. S tímto se setkáváme též u osvětlování archaismů či historismů.)

Dalo by se říci, že míra a způsob, jakým budou cizí reálie překladatelem předloženy čtenáři, jsou více či méně subjektivní záležitostí. Nezávisí jen na překladatelově ponětí a přehledu o reáliích cizí země, ale i na jeho názoru na jejich důležitost pro pochopení textu jako celku či na tom, do jaké míry považuje určitou reálii za obecně známou. Některé skutečnosti mu mohou připadat natolik obecně známé, že nebude považovat za nezbytně nutné je čtenáři vysvětlit, u jiných se naopak k vysvětlení uchýlí.

### **3 Srovnání překladů**

Během zpracovávání bakalářské práce jsme pracovali se dvěma českými překlady díla Paní Dallowayová. S překladem paní Vlasty Dvořáčkové z roku 1975 a s novějším překladem z roku 2004 od paní Kateřiny Hilské.

V současné době je Paní Dallowayová vydávána v překladu Kateřiny Hilské. Překlad paní Dvořáčkové od svého prvního vydání v roce 1975 znovu v papírové podobě nevyšel a opětovně byl vydán v roce 2014 jako elektronická kniha.

Za účelem prokonzultování některých problémů okolo obou překladů jsme kontaktovali přímo paní Kateřinu Hilskou.

Podle slov paní Hilské byla pro Vlastou Dvořáčkovou (jako neanglistku) zásadní spolupráce s redaktorkou nakladatelství Odeon PhDr. Evou Kondrysovou. O opětovné přeložení románu Kateřinu Hilskou požádalo přímo nakladatelství Odeon.

Překlady jsme porovnávali nejvíce v rámci prvních kapitol knihy, což odpovídá stranám 5–25 v knižním vydání Paní Dallowayové (překlad p. Hilská) z roku 2004, případně jsme další potřebný materiál k demonstrování určitého jevu vyhledávali dále v celém díle. Ke srovnání jsme vybrali několik jazykových oblastí. Zaměřili jsme se především na vlastní jména, anglické reálie, archaismy či historismy (jejichž výskyt jsme očekávali především v překladu paní Dvořáčkové) a expresivní výrazy. Pro srovnání nám též přišla zajímavá problematika vykání a tykání.

### 3.1 Vlastní jména

Při porovnávání překladů bylo zjištěno, že paní Dvořáčková použila celkově více vlastních jmen osobních, což v určitých místech románu přispívá k jeho lepšímu porozumění. Věty románu jsou často poměrně dlouhé, nachází se v nich mnoho pomlček a vět vložených, což má za následek ztížení orientace v textu a čtenář ho tak může vnímat jako poměrně chaotický.

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„...s tím nic nesvede žádný výnos parlamentu, to <b>Clarissa</b> bezpečně věděla.“	„... nedá se tomu zamezit, ani kdyby na to vyšel zákon, tím si byla naprosto jistá...“
„...a také ona, <b>Clarissa</b> , jež to všechno miluje nesmírně a oddaně...“	„...a jí také se to všechno strašně líbilo, milovala to se směšnou a vytrvalou vášní...“
„...vedle Hughu se <b>Clarissa</b> vždycky cítila trochu nesvá...“	„...vedle Hughu si vždycky připadala trošičku nedooblečená...“
„...vrátily k ní <b>Petera</b> klidně, bez bývalé hořkosti; snad jako odměnu za to, že není lhostejná k lidem; vrátily k ní <b>Petera</b> ...“	„...vracely jeho obraz klidně, bez té dávné zatrpklosti, což možná byla odměna za to, že jí lidé nebyli lhostejní; vracely se jí...“
„Ale <b>Clarissa</b> ho zbytečně litovala. <b>Peter</b> byl šťastný, ...“	„A ona ho litovala zbytečně. Je totiž úplně šťastný, ...“
„Musí teď odvést <b>Septima</b> někam do parku.“	„Musí ho odvést někam do parku.“
„Byla by radši, kdyby byl <b>Septimus</b> mrtev!“	„To by byla radši, kdyby byl mrtvý!“
„...kde <b>Reziiny</b> sestry sedí a šijí klobouky, ...“	„...kde seděla její sestra a vyráběla klobouky, ...“
„Vdáš se, protože jsi dost hezká, myslila si paní <b>Dempsterová</b> .“	„Vdáš se, pomyslela si, vždyť jsi dost hezká, ...“



V některých pasážích textu použila vlastní jméno navíc samozřejmě i Kateřina Hilská, ale i přesto byl tento jev mnohem více zastoupen v překladu Vlasty Dvořáčkové.

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„ <i>Je snad už zase nemocná?</i> “	„ <i><b>Evelyn</b> je zase nemocná?</i> “
„... <i>ten jí dodnes neodpustil, že ho má ráda.</i> “	„... <i>ten jí až do dneška neodpustil, že je jí <b>Hugh</b> sympatický.</i> “
„... <i>ano, dovedl být nesnesitelný,...</i> “	„... <i>jistě, <b>Hugh</b> dovedl být nesnesitelný,...</i> “

Jak Vlasta Dvořáčková, tak i Kateřina Hilská ve svých překladech přechylují ženská příjmení, ale v následující části textu se Vlasta Dvořáčková rozhodla ponechat příjmení v jeho původní podobě:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„... <i> které jim poskytla Fräulein <b>Daniels.</b></i> “	„... <i> které jim vštípila Fräulein <b>Danielsová.</b></i> “

Domníváme se, že Vlasta Dvořáčková příjmení nepřechýlila, protože chtěla zdůraznit cizí původ zmíněné paní Danielsové. Tím, že ostatní příjmení přechýlila, jsou jejich nositelky čtenářem vnímány jako postavy „domácí“. V originále k odlišení „cizích a domácích“ postav posloužilo pouze slovo „*Fräulein*“, u čehož zůstala i Kateřina Hilská a příjmení Daniels přechýlila, stejně jako všechna ostatní příjmení.

Zajímavé jsou následující případy, kdy se překlady lišily koncovkou v příjmení jedné z osob románu, jindy byla použita jména zcela odlišná. Pro srovnání přikládáme i úryvek originálního znění textu:

Originální znění	Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„ <i>Edgar J. <b>Watkiss</b>, with his roll of lead piping...</i> “	„ <i>Edgar J. <b>Watkin</b>, který tu kráčel...</i> “	„ <i>Edgar J. <b>Watkiss</b> s kusem olověného potrubí...</i> “
„... <i>of the cook even whistling, for Mrs. <b>Walker</b> was Irish and...</i> “	„... <i>kuchařčina pískání – paní <b>Walkerová</b> byla...</i> “	„... <i>kuchařka, která si dokonce píská, neboť paní <b>Whistlerová</b> je...</i> “

V originále díla je jméno zapsáno ve tvaru „*Watkiss*“, čehož se držela Kateřina Hilská a jméno tak nechala i ve svém překladu. Abychom zjistili, proč Vlasta Dvořáčková použila jinou koncovku jména, museli bychom tento fakt konzultovat nejspíše přímo s ní. Rovněž nevykládáme, že se může jednat o chybu při přípravě elektronické podoby románu, jelikož při srovnávání překladů bylo v elektronickém textu nalezeno i určité množství jiných chyb.

V druhém případě – příjmení *Walkerová* a *Whistlerová* – nás volba příjmení „*Whistlerová*“ přivádí k dojmu, že se jedná o jakousi slovní hříčku. Anglické slovo *whistle* odpovídá českému *pískat* a pro pískající si kuchařku je tedy příjmení „*Whistlerová*“ opravdu trefné.

Vlasta Dvořáčková se ve svém překladu uchyluje k počeštění jména postavy Petera Walshe. Toto počeštění se projevuje v pátém pádě, když Petera oslovuje Clarissa; v ostatní pádech Dvořáčková zanechává křestní jméno v jeho původním tvaru:

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské:
„...řekla právě tohle – můj milý <b>Petře!</b> “	„...jak řekla – můj milý <i>Petere!</i> “
„...neřekla ani o Peterovi, ani o sobě: ...“	„...ale neřekla by o Peterovi, neřekla by ani o sobě...“
„Ale s Peterem by musela...“	„Ale s Peterem člověk musel...“

Srovnávání překladů v oblasti vlastních jmen se v určité míře prolíná s problematikou překladu anglických reálií. Případy tohoto typu byly zařazeny do kapitoly následující, a to 3.2 *Anglické reálie*.

### 3.2 Anglické reálie

Oblast anglických reálií byla pro srovnávání jednou z nejzajímavějších. Každá z překladatelek zvolila jiný způsob, jak českému čtenáři osvětlit a přiblížit anglické veřejnosti důvěrně známá města, londýnské ulice, parky či stavby. Vlasta Dvořáčková ve svém překladu považuje za důležité například přímo pojmenovat Buckinghamský palác:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„ <i>Král a královna jsou v <b>Buckinghamském</b> paláci.</i> “	„ <i>Král s královnou se už vrátili do paláce.</i> “
„ <i>...až po večeři v <b>Buckinghamském</b> paláci, ...</i> “	„ <i>...musí vzít na slavnost v paláci...</i> “
„ <i>...hleděli na palác s vlající vlajkou, ...</i> “	„ <i>...dívali se na sám <b>Palác</b> s třepotající se vlajkou; ...</i> “

Vlasta Dvořáčková se ve svém překladu rozhodla upřesnit název londýnského královského sídla ze slova „*Palace*“ (jak se objevuje v originále) na „*Buckinghamský palác*“, což je pro české čtenáře obecně známé pojmenování. Dvořáčková tak tímto krokem eliminuje možnost případné záměny s jinou stavbou.

Kateřina Hilská pracuje pouze s názvem „*palác*“. V jednom případě použila pro sídlo pojmenování „*Palác*“ s velkým počátečním písmenem. U zmíněných příkladů je v originále díla Buckinghamský palác zastoupen slovem „*Palace*“, kde se velká litera na počátku objevuje pokaždé. Domníváme se, že odstranění velkého písmene z počátku slova může zvyšovat možnost, kdy čtenář nemusí z textu vyvodit, že se jedná právě o Buckinghamský palác; popřípadě ho může zaměnit za stavbou zcela jinou. V místě textu, kde paní Hilská použila název „*Palác*“ ale z našeho pohledu šance k záměně s jinou stavbou příliš není:

„*Mezitím se u bran Buckinghamského paláce shromáždil hlouček lidí. Ochable, a přece s důvěrou čekali, samí chudí; dívali se na sám Palác s třepotající se vlajkou; ...*“<sup>43</sup>

Lze též říci, že v tomto případě by velká litera na počátku slova „*Palác*“ mohla mít i jinou funkci, než odlišit tuto budovu od jiných; velké písmeno by zde mohlo posloužit ke zdůraznění majestátnost či vznešenosti této stavby.

<sup>43</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s.17

Obě překladatelky zvolily jiný postup u pojmenovávání britské královny:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„... <i>naposledy míjejí na doslech <b>majestát Anglie</b>, ...“</i>	„... <i>naposled stáli na doslech <b>Její Výsosti královny anglické</b>, ...“</i>
„... <i>urazil chlapík z kolonií <b>královskou dynastií</b>, ...“</i>	„... <i>jakýsi člověk z kolonie urážel <b>rod Windsorů</b>, ...“</i>

V prvním případě volí Kateřina Hilská na rozdíl od Vlasty Dvořáčkové zcela přímé označení pro osobu britské královny. Spojení „*majestát Anglie*“ by se dle našeho názoru mohlo vztahovat i k jiným významným osobnostem, než jen k britské královně.

Ve druhém příkladu za přesnější označení považujeme slovní spojení „*královská dynastie*“, které jasně identifikuje příslušníky královské rodiny. Všichni čtenáři si nemusí spojovat příjmení „*Windsor*“ se členy anglické královské rodiny a toto vyjádření se tak pro ně může stát trochu zavádějícím.

Dále jsme sledovali, jakým způsobem překladatelky do české verze románu zakomponovaly anglická města, která se v originále objevují. Čtenáři, kteří nejsou znalci anglického místopisu, by v těchto pasážích pravděpodobně měli potíž s porozuměním všem souvislostem. V tomto případě pro srovnání přikládáme originální znění textu:

Originální znění	Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„...; <i>Lords, Ascot, Ranelagh and all the rest of it; ...“</i>	„...; <i>Lords, Ascot, Ranelagh a všechno to ostatní, ...“</i>	„...; <b>kriket, dostihy</b> v Ascotu, <b>pólo</b> v Ranelaghu a všechno to ostatní, ...“
„ <i>Lords, Ascot, Hurlingham, what was it?“</i>	„ <i>Jsou závody v Lordsu, Ascotu, Hurlinghamu?“</i>	„ <b>Kriket, dostihy</b> v Ascotu či <b>pólo</b> v Hurlinghamu, co je to, ...“
„ <i>Messages were passing from the Fleet to the Admiralty.</i> “	„ <i>Z Fleet <b>Street</b> posílali k admiralitě vzkaz za vzkazem.</i> “	„ <i>Královská flotila a ministerstvo námořnictva si vyměňovaly zprávy.</i> “

Zatímco Vlasta Dvořáčková souvislosti okolo měst Lords, Ascot a Ranelagh či Hurlingham téměř nijak nerozváděla, překlad Kateřiny Hilské je v této oblasti bohatší. Město Lords překladatelka vynechává a je zastoupeno pouze slovem „*kriket*“. Významy ostatních měst rozšiřuje o sporty, které jsou v nich tradičními.

V druhém případě – „*Lords, Ascot, Hurlingham, what was it?*“ – paní Dvořáčková v překladu připojuje slovo „*závody*“, čímž je čtenáři alespoň částečně, v základní míře, vysvětlen význam měst v textu.

Význam slova „*Fleet*“ Vlasta Dvořáčková rozšířila na „*Fleet Street*“. Londýnská Fleet Street bývala významným centrem tisku. Jestli si ale český čtenář není tohoto faktu vědom, nemusí mu souvislost Fleet Street a posílaných zpráv/vzkazů dojít. Kateřina Hilská ve svém překladu Fleet Street vynechává zcela.

Domníváme se, že pro českou společnost obecně jsou nejnámějšími pojmenováními názvy významných památek Londýna, ale ulice Fleet Street do obecného povědomí pravděpodobně nepatří. V překladu je tedy jistě zapotřebí, aby byl význam této ulice čtenářů určitým způsobem vysvětlen. Zde by to zřejmě znamenalo uchýlit se k poznámkám pod čarou či vysvětlivkám, ale jelikož název ulice nemá na další děj žádný vliv, nepovažujeme tedy fakt, že byl tento název Kateřinou Hilskou vypuštěn, za příliš velkou ztrátu.

V překladu Kateřiny Hilské jsme dohledali několik známek počestění. Jedná se jak o přeložené názvy parků a staveb, tak o změny v hláskách či použití českých koncovek. Přeložené názvy budov, parků atd.:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„...za krásného rána v <i>St. James's Parku</i> .“	„...uprostřed <b>Parku svatého Jakuba</b> v krásném ránu –“
„...a pak zahrnul na <i>St. James's Street</i> .“	„...pak zahrnulo do <b>ulice Sv. Jakuba</b> .“
„ <i>Stráže u St. James's</i> salutovaly;...“	„ <i>Hlídky u Paláce sv. Jakuba</i> salutovaly;...“
„ <i>Princ</i> bydlil v <i>St. James's</i> , ale dnes...“	„ <i>Princ</i> bydlel v <b>Paláci sv. Jakuba</b> , ale mohl by...“

Domníváme se, že originální názvy „*St. James's Park*“ a „*St. James's Street*“ jsou českému čtenáři o něco více povědomé, než „*St. James's*“. Při čtení o „*St. James's*“ se neznalému čtenáři pravděpodobně vybaví spíše ulice, nežli palác. Proto v posledních dvou příkladech považujeme počestění na „*Palác sv. Jakuba*“ za důležitější než počestění v příkladech předešlých.

Změny hlásek:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„ <i>Matky v Pimlicu dávaly pít z prsu kojenátkům.</i> “	„ <i>Matky v <b>Pimliku</b> kojily svá děťátka.</i> “
„ <i>...nechal chudé mámy z Pimlico, aby se namačkaly kolem něho.</i> “	„ <i>...necht' se ty chudé matky z <b>Pimlika</b> k němu přimknou,...</i> “
„ <i>Přijela z Edinburghu teprve před dvěma dny.</i> “	„ <i>Přijela z <b>Edinburku</b> teprve před dvěma dny.</i> “
„ <i>...hleděli na palác s vlající vlajkou, na královnu Victorii,...</i> “	„ <i>...dívali se na sám Palác s třepotající se vlajkou; u rozevláté <b>Viktorie</b> ...</i> “

Zde byla změna hlásek zvolena pravděpodobně z důvodu usnadnění výslovnosti. Čtenářům, kteří nejsou seznámeni se základy anglického jazyka, může čtení cizích slov působit určité potíže a Kateřina Hilská jim tímto svým řešením vychází vstříc.

Vypuštění hlásek:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„ <i>...v lesích poblíž <b>Clivedenu</b> – ...</i> “	„ <i>...za lesem v Clievedenu – ...</i> “
„ <i>...i chlapíci od <b>Rumplmayera</b>, ...</i> “	„ <i>...Rumpelmayerovi chlapi, ...</i> “
„ <i>...napodobovat profesora po celém <b>Hampstadu</b>: ...</i> “	„ <i>...napodoboval profesora přes celý Hampstead: ...</i> “
„ <i>...Paměti paní <b>Asquitové</b>...</i> “	„ <i>...Paměti od paní Asquithové...</i> “

Problematika vypuštění hlásek se objevuje u překladu paní Dvořáčkové. Domníváme se, že se k tomuto řešení uchýlila pravděpodobně ze stejného důvodu jako Kateřina

Hilská při změně hlásek, tedy kvůli usnadnění výslovnosti některých anglických názvů. Vypouštění hlásek vnímáme jako větší zásah do autenticity těchto jmen, než v případě předešlém, kdy šlo pouze o přizpůsobení hlásek české výslovnosti, nikoliv o jejich kompletní vynechání.

Přidání českých koncovek:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„...z aut na Mall si nejdřív vybrali jen jedno...“	„...z automobilů na <b>Mallu</b> vybírali nejdřív tenhle...“
„Po celé Mall lidé stáli a vzhlíželi k nebi.“	„A všude dál na <b>Mallu</b> lidé stáli a dívali se na oblohu.“

Jedná se o další jev, kdy paní Hilská počešťuje, a to přidáním koncovky *-u*. Zde navíc paní Dvořáčková *Mall* označuje v ženském rodě, zřejmě z toho důvodu, že se jedná o *ulici Mall*, která je v českém jazyce rodu ženského. Naopak Kateřina Hilská *Mall* označuje rodem mužským. Lze pouze uvažovat o tom, či by i Vlasta Dvořáčková připojila koncovku *-u*, v případě, že by *Mall* označila rodem mužským.

Na základě výše zaznamenaného srovnání v kategorii anglických reálií se může zdát, že postup jejich předkládání, který při překladu zvolila Kateřina Hilská, je k českému čtenáři o něco více vstřícný než postup Vlasty Dvořáčkové. Některé oblasti mohou pochopitelně být poněkud diskutabilní, vezmeme-li v potaz otázku autentičnosti názvů a jmen ve vztahu k originálu.

### 3.3 Expresivnost

Další kategorií srovnávání byl výskyt případných expresiv. Tato oblast je dle našeho názoru pro srovnání jednou z nejobtížnějších, protože (jak již bylo zmíněno v kapitole 2.3 *Expresiva*) je zde – vzhledem k období vzniku překladů – problematické jednoznačně určit, jedná-li se o expresivitu či ne, a proto stanovování závěrů zde považujeme za záležitost velice individuální.

První rozdíly v oblasti expresivity se týkají použití deminutiv (tedy zdobnělin):

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské:
„...přijdou ti <b>chlapíci</b> od Rumpelmayera.“	„...přijdou Rumpelmayerovi chlapi.“
„...směšný drobný obličej, ...“	„...směšný drobný <b>obličejík</b> ...“
„...a do očí se smála <b>staříkovi</b> , ...“	„...a do očí se smála tomu starci, ...“
„...a nechal chudé <b>mámy</b> z Pimlico, ...“	„...necht' se ty chudé matky z Pimlika...“
„...kamenné nádrže, petrklíče, starci a stařeny, ...“	„...kamenné nádrže, nepřírozené květiny, <b>stařící a stařenky</b> , ...“

Dále se v překladu Kateřiny Hilské objevuje dysfemismus, konkrétně výraz „*cuchty*“:

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské:
„I ti nejhorší pobudové, ti nejubožejší z ubohých, ...“	„Ale i ty nejhorší <b>cuchty</b> , ti nejubožejší z ubožáků...“

Lucrezia Warren Smithová těžce nese špatný psychický stav svého muže, přemýšlí o něm a myšlenkami též utíká ke své domovině – Itálii. V překladu paní Dvořáčkové její emocionální rozpoložení na čtenáře působí poměrně silně:

„Kdesi v dálce je Itálie i bílé domy i pokoj, kde Reziiny sestry sedí a šijí klobouky, i ulice naplněné večer co večer rozesmátými chodci, hlasitě se smějí, nejsou to taková nedomrlá stvoření jako tady, nacpaná do vozíku pro nemocné a pozorující pár hnusných kytek v květináčích!“<sup>44</sup>

Kdežto v textu Kateřiny Hilské Reziino „rozčarování“ není tolik patrné:

„Daleko je Itálie s bílými domy a pokojem, kde seděla její sestra a vyráběla klobouky, a ulice byly každý večer plné lidí, chodili, hlasitě se smáli, nebyli jen tak napůl živí jako

<sup>44</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová* [online]. Překlad Vlasta Dvořáčková. Bořetice: Jirí Huslík, 2014 [cit. 2016-05-22]. ISBN 978-80-87808-96-2.



*lidi tady, zachumlaní v invalidních křeslech, s pohledem upřeným na pár ošklivých kytek v květináčích!*<sup>45</sup>

Naopak v jiném úseku se emoční rozpoložení postavy silněji projevuje u Kateřiny Hilské:

*„Elisabeth ze všeho nejvíc záleží na jejím psu. Dnes ráno páchl celý dům dehtem. Nicméně lepší chudák Grizzle než slečna Kilmanová; lepší psinka a dehet a všechno to kolem než trčet zavřená v zatuchlém pokoji s modlitební knížkou!*<sup>46</sup>

Srovnáme-li tuto část s textem Vlasty Dvořáčkové, nevnímáme emoce přemýšlející postavy tak silně:

*„Elizabeth se nejvíc stará o svého psa. Celý dům dnes ráno páchl dehtem, ale co, pořád lepší chudák Grizzle než slečna Kilmanová, radši psinka, dehet a všechno ostatní, než aby se Elizabeth zavírala v ložnici s modlitební knížkou!*<sup>47</sup>

Do kategorie expresivity zařazujeme též případ jazykové komiky, který se objevil v textu Kateřiny Hilské:

*„A strýc William vždycky říkal, že dáma se pozná podle střevíců a rukavic. Jednou ráno uprostřed války se otočil na posteli. „Mám toho tak akorát,“ prohlásil a umřel.*<sup>48</sup>

Srovnáme-li tento úsek s překladem paní Dvořáčkové, jejíž překladatelské řešení na nás tak úsměvným dojmem nepůsobí:

*„A starý strýc William říkával, že dáma se pozná podle střevíců a rukavic. Umřel jednoho dne zrána za války. „Žil jsem už dost dlouho,“ řekl.*<sup>49</sup>

### 3.4 Archaické prvky překladu

V textu Vlasty Dvořáčkové není výskyt archaismů či historismů tak častý, jak jsme zpočátku předpokládali. Tento překlad z roku 1975 není nijak výrazně zastaralý sám

---

<sup>45</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 21

<sup>46</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 11

<sup>47</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová* [online]. Překlad Vlasta Dvořáčková. Bořetice: Jiří Huslík, 2014 [cit. 2016-05-22]. ISBN 978-80-87808-96-2.

<sup>48</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 11

<sup>49</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová* [online]. Překlad Vlasta Dvořáčková. Bořetice: Jiří Huslík, 2014 [cit. 2016-05-22]. ISBN 978-80-87808-96-2.

o sobě, ale jeho zastaralost v některých oblastech je patrná právě až po srovnání s novějším překladem Kateřiny Hilské.

Jedním ze znaků, který by mohl být považován za projev zastaralosti textu Vlasty Dvořáčkové, je koncovka *-ové*, kterou překladatelka použila při vyjadřování množného čísla podstatných jmen rodu mužského životného:

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské
„... <i>tak jak to před nimi činívali jejich předkové.</i> “	„... <i>jako kdysi jejich předci.</i> “
„... <i>velcí mužové sem patřili,</i> ...“	„... <i>patří k němu slavní muži,</i> “
„... <i>že leží na útesu a rackové nad ním skřehotají.</i> “	„... <i>a leží na útesu a nad ním skřehotají racci.</i> “
„... <i>zřejmě politikové,</i> ...“	„... <i>nejspíš to jsou politici; ...</i> “
„ <i>Nejsme snad všichni věžňové?</i> “	„ <i>Nejsme snad všichni vězni?</i> “

V dnešním jazyce jsou mnohem běžnější kratší tvary množného čísla rodu mužského životného, končící na *-ci, -ni, -lé*, apod., ve výše uvedených příkladech tedy *„předci, muži, racci, politici, vězni“*. Používání tvarů s koncovkou *-ové* je přípustné i v moderním jazyce, ale jelikož nejsou příliš používány, můžeme je považovat za prvky zastaralé.

V textu Vlasty Dvořáčkové se objevují přechodníky, které jsou již v dnešní době považovány za tvary archaické:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„... <i>myslila si, čekajíc</i> ...“	„... <i>říkala si, když čekala</i> ...“
„ <i>Myslila si, vstupujíc</i> ...“	„... <i>pomyslela si, když vstoupila</i> ...“
„... <i>říkala si, berouc do ruky telefonní záznamník,</i> ...“	„... <i>a očištěná, a když brala do ruky zázpisník</i> ...“
„... <i>nevěřila v Boha, ale zvedajíc záznamník,</i> ...“	„... <i>ale tím spíš, myslela si, jak brala ten zázpisník,</i> ...“
„... <i>(myslila si, odkládajíc plášť),</i> ...“	„... <i>(přemýšlela, když odložila kabát),</i> ...“
„... <i>dodala, otáčejíc křišťálového delfína,</i> ...“	„... <i>začala a otočila křišťálového delfína,</i> ...“

„...řekla Clarissa <b>napodobujíc</b> ji,...“	„...řekla Clarissa, <i>když</i> ji napodobovala,...“
„...říkala si, <b>odcházejíc</b> od Septima,...“	„...říkala si, <i>když</i> opustila Septima,...“

Kateřina Hilská na těchto místech většinou použila vět vedlejších uvozených podřadicí spojkou *když*. S přechodníky se v dnešním mluveném jazyce již prakticky vůbec nesetkáváme, objevují se v jazyce psaném, a to hlavně v umělecké literatuře.

Dále jsme v překladu paní Dvořáčkové našli slovesné tvary se spojkou *-li*:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„ <b>Žije-li</b> člověk ve Westminsteru...“	„ <i>Když</i> totiž člověk žije ve Westminsteru...“
„...zvláštní je ticho, <b>vejde-li</b> se do parku...“	„... <i>jak</i> zvláštní pocit, <i>když</i> vešla do parku: ...“
„Nikdo si nebyl jist ani tím, <b>je-li</b> to žena nebo muž.“	„Ani na pohlaví se neshodli.“
„...postavit se před hlavně děl, <b>bude-li</b> to třeba...“	„...následovat svého panovníka, <i>pokud</i> by bylo třeba, až k hlavním kanonů, ...“
„...dům najednou potemněl, a <b>zvedla-li</b> hlavu, ...“	„...dům náhle potemněl, a <i>když</i> zvedla hlavu, ...“
„... <i>(a co bylo tohle, ne-li láska?)</i> ,...“	„... <i>(a co jiného to bylo než zamilování)</i> ,...“
„...v jedenáct dopoledne zdržují, <b>pořádá-li</b> za pár hodin večírek)...“	„...vyruší v jedenáct dopoledne v den, <i>kdy</i> chystá večírek),...“
„Ale <b>umím-li</b> si o něčem udělat představu, ...“	„Ovšem <i>pokud</i> si ji dokáže představit, ...“

Kateřina Hilská zde opět užívá spojek podřadicích, jako jsou *když* a *pokud*. Spojka *-li* je sice též spojkou podřadicí, ale v dnešním jazyce již není tolik používána. Místo ní se setkáváme s běžnějšími spojkami, jako jsou již zmíněné *když* a *pokud* nebo například *jestliže*, *jakmile*, *ačkoli* a další. Stejně tak jako přechodníky, nejsou ani slovesa se spojkou *-li* příliš obvyklá v mluveném jazyce a nacházíme je tedy spíše v jazyce psaném.

Některé prostředky lexika použité v překladu Vlasty Dvořáčkové, mohou vůči novějšímu překladu z roku 2004 vykazovat určité znaky archaičnosti či knižnosti. Jedná se o slova a spojení, která v dnešním jazyce nejsou příliš častá a více frekventovaná jsou jejich synonyma. Uvádíme následující příklady:

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské:
„ <i>Já mám radši lidi než <b>karfiól</b>, ‘ ... ‘</i>	„ <i>Já mám radši lidi než květák, ‘ ... ‘</i>
„ <i>...čekala, až přejede Durtnallův <b>stěhovací vůz</b>. ‘</i>	„ <i>...počkala, až přejede dodávka od Durtnallů. ‘</i>
„ <i>...vstupujíc do <b>jízdní dráhy</b>, ... ‘</i>	„ <i>...když vstoupila do vozovky, ... ‘</i>
„ <i>...což vedlo k nadávkám, rozbíjení <b>pivních sklenic</b> a všeobecné rvačce, ... ‘</i>	„ <i>...což vedlo k hádce, rozbitým pultitřím a všeobecnému pozdvižení, ... ‘</i>
„ <i>Tak pohasíná <b>světelná raketa</b>. ‘</i>	„ <i>Jako rachejtle, ... ‘</i>
„ <i>...<b>kolkolem</b> bzučel dopravní ruch a ... ‘</i>	„ <i>...dopravní ruch hučel v kruhu, ... ‘</i>
„ <i>...na palubě je jistě nějaký milý <b>mládenec</b>, ... ‘</i>	„ <i>Letí s ním šikovný mladík, ... ‘</i>
„ <i>...jak klidné a samozřejmě tišší <b>nežli</b> tady... ‘</i>	„ <i>...tak klidné, samozřejmě tišší než tady... ‘</i>
„ <i><b>Vpolou dne</b> se musí svlékat. ‘</i>	„ <i>V poledne se musejí vysvléknout. ‘</i>
„ <i>...postel a baron Marbot a <b>dopolou</b> vyhořelá svíčka. ‘</i>	„ <i>...postel a baron Marbot a zpola shořelá svíčka. ‘</i>

Podobné případy jsme našli i v překladu paní Hilské, zde se však můžeme domnívat, že šlo spíše o záměr navodit atmosféru 20. let 20. století, tedy dobu, do které děj románu spadá.

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské:
„ <i>...zvláštním vysokém zpěvu několika letadel nad hlavou, ... ‘</i>	„ <i>...podivném bzučení nějakého <b>aeroplánu</b> nad hlavou... ‘</i>
„ <i>Letadlo střemhlav klesalo, ... ‘</i>	„ <i><b>Aeroplán</b> se spustil prudce dolů, ... ‘</i>
„ <i>Když po Hughovi babička chtěla, ... ‘</i>	„ <i>Když po něm jeho <b>stará matka</b> chtěla, ... ‘</i>

„...většinou invalidé na vozíku – ...“	„...většinou invalidi v <b>kolečkových křeslech</b> – ...“
„...na podkoní a hluboké poklony, ...“	„...na podkoní a hluboká <b>pukrlátka</b> , ...“

### 3.5 Další jevy

Do této kapitoly jsme zařadili problémy, jež nebyly v překladech příliš hojně zastoupeny, ale byly z hlediska srovnávání zajímavými a neměli bychom je tedy opomenout. Jedná se o problematiku tykání a vykání a o prvky slangu, hovorové a obecné češtiny.

#### 3.5.1 Tykání a vykání

K volbě tykání se ve všech námi dohledaných případech přiklonila Kateřina Hilská. Všechny čtyři následující příklady se týkají rozdílné dvojice postav:

Překlad V. Dvořáčkové	Překlad K. Hilské
„...vtom jí Peter Walsh povídá: ‚Skládáte básně mezi zeleninou?‘“	„...až se ozval Peter Walsh: ‚Dumáš uprostřed zeleniny?‘“
„ ‚Dobré jitro, Clarisso!‘ pozdravil ji Hugh (...) ‚Kampak jdete?‘“	„ ‚Přeju dobré ráno, Clarisso!‘ pozdravil Hugh (...) ‚Kam máš namířeno?‘“
„ ‚Pryč s tím! Dejte to paní Walkerové, že se jí poroučím. Dejte to pryč!‘“	„ ‚Odnes to! Dej to paní Walkerové, že se poroučím! Odnes to!‘“
„ ‚Napsal jste něco?‘“ zeptala se ho a roztáhla ruku, ...	„ ‚Napsal jsi něco?‘ zeptala se ho a roztáhla přitom ruku, ...

V prvním případě se jedná o rozhovor mezi Clarissou a Peterem Walshem, na který Clarissa vzpomíná. Oběma bylo tehdy zhruba osmnáct let a trávili spolu nějaký čas v Bourtonu. V tomto případě nám připadají možné a pravděpodobné obě možnosti – jak tykání, tak vykání. Vzhledem k představě, jakou si čtenář chová o zvyklostech doby, ve které se tento hovor odehrál, připouštíme možnost vykání, ale vzhledem k tomu, kolik bylo postavám Clarissy a Petera let, se zdá přípustnou i varianta, kde si tykají.

V příkladu dalším jde o rozhovor Clarissy s Hughem Whitbreadem. Znají se již od dětství, a to je dle slov Kateřiny Hilské důvod, proč zvolila pro jejich hovor tykání. Na základě jejich dlouholeté známosti jí přišlo tykání přirozené. Vzhledem k věku

hovořících – tento rozhovor se odehrává v přítomnosti románu, tedy oběma postavám je okolo padesáti let – by se ale některým čtenářům mohlo zdát vykání jako vhodnější.

Dále se v románu objevuje rozhovor Clarissy se služebnou Lucy. Kateřina Hilská zde opět volí formu tykání. Z předchozích situací a zmínek o Lucy v knize vyplývá, že s ní má paní Dallowayová dobrý vztah a obecně má ke služebnictvu úctu. Tento fakt může být patrný například z těchto úryvků:

*„Květiny obstará sama, řekla paní Dallowayová.*

*Lucy má dost své práce.“<sup>50</sup>*

*„Clarissa zabořila ruku do té hebkosti, vytáhla zelené šaty a donesla si je k oknu. Byly roztržené. (...) Spraví je. Služky mají dost svého běhání.“<sup>51</sup>*

*„Lucy,‘ oslovila ji, ‚to stříbro vypadá moc pěkně!‘*

*‚A jak,‘ začala a otočila křišťálového delfína, aby stál rovně, ‚jak se vám včera večer líbila ta hra?‘ ‚Ále, holky musely odejít před koncem!‘ odpověděla. ‚Musely být doma v deset!‘ dodala. ‚Takže nevědí, jak to dopadlo,‘ řekla. ‚To je ale velká směla,‘ řekla na to paní (protože její služky se mohly vrátit později, když si řekly).“<sup>52</sup>*

Z tohoto důvodu bychom se tedy přiklonili spíše k vykání, jako to ve svém překladu udělala Vlasta Dvořáčková.

Poslední příklad je rozhovor Sally Setonové a Petera Walshe, kteří dorazili na Clarissin večírek a povídají si spolu, zatímco se paní Dallowayová musí věnovat dalším hostům. Zde naopak považujeme za lepší volbu tykání, neboť lépe koresponduje s povahou Sally Setonové, která podle popisů a Clarissiných vzpomínek působí rozpustilým a bezstarostným dojmem. Navíc též strávila v mládí spolu s Clarissou a Peterem společný čas v Bourtonu, takže Petera zná již od té doby.

---

<sup>50</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 5

<sup>51</sup> WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3. s. 32

<sup>52</sup> *tamtéž*

### 3.5.2 Prvky hovorové češtiny, obecné češtiny a slangu

Zajímavý byl následující případ:

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské:
„ <i>Vůz před-se-dy vláá-dy!</i> “	„ <i>Bourák ministerskýho předsedy, prosím.</i> “

Zatímco Vlasta Dvořáčková zde využila neutrálních jazykových prostředků, v překladu Kateřiny Hilské se objevil slangový výraz „*bourák*“ a prvek obecné češtiny – slovo „*ministerskýho*“.

Setkali jsme se též s hovorovým výrazem „*lítačky*“:

Překlad V. Dvořáčkové:	Překlad K. Hilské:
„ <i>...když vcházela lítacími dveřmi do Mulberryho květinářství.</i> “	„ <i>...když strčila di lítaček Mulberryho květinářství.</i> “

Dle našeho názoru je použití prvků hovorové a obecné češtiny i volba tykání pro hovory postav jedním z nejdůležitějších znaků modernosti novějšího překladu.

## 4 Projekt – Přednášky „Život a dílo Virginie Woolfové“

Jedná se o cyklus tří jednotlivých přednášek, které by proběhly na pobočkách Krajské vědecké knihovny města Liberec. Přednášky jsou určeny pro širokou veřejnost a pro všechny věkové kategorie. Není vyžadována žádná předchozí znalost tématu. Cílem tohoto cyklu je seznámit veřejnost s osobností této obecně nepříliš známé a vyhledávané autorky, s historickým obdobím, do kterého její tvorba spadá a vzbudit zájem o její dílo či dílo jejích současníků.

### 4.1 Náplň přednášek

Přednáška by začínala výkladem o životě Virginie Woolfové a bližším seznámením návštěvníků s jejím hlavním dílem. Dále v průběhu přednášky by byl zmiňován kulturní

a historický kontext, ve kterém autorka tvořila, zmínili by se někteří další autoři, jež tvořili ve stejném období jako Virginie Woolfová, aby měli účastníci lepší představu a byly schopni autorku a její dílo zařadit do správného období. Dále přednáška postupně mapuje celé dílo Virginie Woolfové a jeho vývoj, zabývá se hlavními tématy autorčiny románů a snaží se postihnout či odhalit určitou projekci autorčiny osobnosti a jejího života do její tvorby.

Pro každého návštěvníka (předpokládaný počet návštěvníků přednášky je přibližně 25 osob) by byl připraven dvoustránkový dokument s fotografií autorky, hlavními, nejdůležitějšími body jejího života a soupisem jejího díla a další literatury, kde mohou návštěvníci v případě zájmu dohledat další informace. V závislosti na čase a zájmu zúčastněných lze zařadit i předčítání určitých úseků z autorčiny knih. Předčítání by se dalo využít též jako způsob přiblížení vykládaného tématu. Na konci přednášky by byl vymezen prostor pro případné otázky a diskuzi.

## **4.2 Čas a místo konání přednášek**

Přednášky jsou plánovány na měsíce září a říjen, vždy by se jednalo o středeční večer a mezi jednotlivými přednáškami by byla čtrnáctidenní pauza. Konkrétně by se pak jednalo o dny 28. 9. 2016, 12. 10. 2016 a 26. 10. 2016. Akce by začínala v pět hodin odpoledne, předpokládaný konec by byl přibližně v osm hodin večer.

Přednášky by proběhly na třech pobočkách Krajské vědecké knihovny v Liberci, a to na pobočce Vesec, Ruprechtice a Králův Háj. Všechny zmíněné pobočky nabízejí možnost organizace besed a dalších akcí pro veřejnost a přednášky by se zde uskutečnily na základě domluvy s pracovníci poboček.

## **4.3 Propagační materiál**

Akce by byla propagována pomocí tištěných plakátů formátu A4 (navrhovaný vzhled viz příloha). Plakáty by byly vyvěšeny po jednom kuse na každé knihovní pobočce, v prostoru hlavní budovy by bylo vylepeno pět kusů. Počet bychom tedy s celkovým množstvím jedenácti plakátů formátu A4.

Dále by pro veřejnost byly k dispozici menší letáčky k rozebrání (předpokládaná velikost je zhruba formát A6). Na hlavní budově by byly rozmístěny do stojanů na reklamní materiály v celkovém množství padesát kusů, na jednotlivých pobočkách poté



asi po patnácti kusech. Další letáčky v počtu dvaceti kusů by byly k dispozici v Městském informačním centru na náměstí Dr. Edvarda Beneše, ve vestibulech libereckého Domu kultury a Kulturního a společenského centra v Lidových sadech. Počítáme s vytisknutím tří set letáčků. V tomto množství jsou započítány i letáky na případné doplnění, došlo-li by na některém z míst k jejich úplnému rozebrání.

Kromě letáčků a plakátů by o cyklu přednášek bylo informováno na webových stránkách Krajské vědecké knihovny a na jejím FaceBookovém profilu. Na Facebooku by též byla vytvořena událost, kde by se uživatelé mohli přihlásit a potvrdit tak svou účast.

#### **4.4 Financování**

Vstupné na přednášky by bylo dobrovolné – účastníci by tedy mohli přispět finanční částkou v libovolné výši. Takto získané prostředky by byly využity na pokrytí části nákladů či na případné neplánované výdaje. Při domácích podmínkách předpokládáme výdaje za tisk v rozmezí od pěti set do šesti set korun.

#### **4.5 Časový harmonogram přednášek**

Jedna přednáška by trvala přibližně tři hodiny. Tento čas zahrnuje jak čistou přednášku, tak i krátkou přestávku a čas na případné otázky a diskuzi účastníků. Desetiminutová přestávka by byla zařazena po šedesáti minutách, další část přednášky po přestávce by trvala také šedesát minut. Zbýlý čas by byl určen pro zodpovězení otázek návštěvníků a případnou diskuzi.

## 5 Závěr

Ze získaných výsledků jsme zjistili, že rozdílnost srovnávaných překladů není prakticky v žádné oblasti nijak přímo zásadní. Zastaralost staršího překladu se prvořadě neprojevila přítomností archaismů a historismů, jak jsme původně předpokládali, ale spíše volbou starších slovesných tvarů – ať už se jedná o přechodníky nebo slovesa se spojkou *-li*. Naopak modernost novějšího překladu dle našeho názoru dokládá volba tykání a prvků slangu, hovorové a obecné češtiny.

Překlad Vlasty Dvořáčkové je místy snáze srozumitelný a významný podíl na tom má častější používání vlastních jmen osobních. Román *Paní Dallowayová* je svými prvky – jako je proud vědomí, vracející se motivy a obrazy v myšlenkách postav atd. – poměrně čtenářsky náročný, navíc jsou některé věty díla poměrně dlouhé a čtenář se při nepozorném čtení snáze ztratí. Větší frekvence vlastních jmen zde znatelně usnadňuje recepci textu.

Překlad Kateřiny Hilské vychází českému čtenáři o něco více vstříc ve způsobu předložení anglických reálií než překlad Vlasty Dvořáčkové. Překladem některých názvů či změnou hlásek zasazuje text více do českého prostředí a vnímání české společnosti.

Přečte-li si český čtenář oba překlady, nebude bez bližšího zkoumání pravděpodobně vnímat žádný zásadní rozdíl a oba překlady se mu budou číst zhruba stejně dobře. Přesto se domníváme, že text Kateřiny Hilské bude mladší generaci čtenářů přeci jen o něco bližší, a to díky prvkům hovorové a obecné češtiny a zvolenému tykání pro hovory postav, které je dnešnímu mladému člověku poněkud bližší než „odtažitě a konzervativní“ vykání.

Přeložit tento román plný impresí, myšlenek a volně plynoucích obrazů bylo pro obě překladatelky jistě náročným úkolem, kterého se ale zhostily velmi dobře a patří jim tak poděkování za přínos a obohacení české literatury.

## Zdroje:

WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová*. Překlad Kateřina Hilská. Praha: Odeon, 2004. 158 s. ISBN 80-207-1164-3.

WOOLF, Virginia. *Paní Dallowayová* [online]. Překlad Vlasta Dvořáčková. Bořetice: Jiří Huslík, 2014 [cit. 2016-05-22]. ISBN 978-80-87808-96-2.

WOOLF, Virginia. *Mrs. Dalloway* [online]. Adelaide: University of Adelaide, 2015 [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <https://ebooks.adelaide.edu.au/w/woolf/virginia/w91md/>

## Použitá literatura a elektronické prameny:

### Literatura

HILSKÝ, Martin: Doslov, in Virginia Woolf: *Paní Dallowayová* (Praha: Odeon, 2004), s. 154 – 158.

VLK, Alexej. O překládání názvů specificky cizích reálií. *Československý terminologický časopis* 5, 1966, 24-31.

ZIMA, Jaroslav. *Expresivita slova v současné češtině: studie lexikologická a stylistická*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1961. 139 s.

*Školní slovník světových spisovatelů: 564 světových spisovatelů od počátků písemnictví do současnosti*. Humpolec: Pavel Dolejší, 2007. 515 s. ISBN 978-80-86480-85-5.

*Slovník spisovatelů: anglická literatura : africké literatury v angličtině : australská literatura (...)*. Praha: Libri, 1996. 756 s. ISBN 80-85983-04-4.

### Elektronické prameny

BLAŽÍČEK, Přemysl. Vlasta Dvořáčková. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 2006 [cit. 2016-02-06]. Dostupné z:

<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1002>

- KNAPPOVÁ, Miloslava. K překládání osobních jmen. *Naše řeč* [online]. 1983, **66**(4) [cit. 2015-12-07]. Dostupné z: [http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6399#\\_ftnref1](http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6399#_ftnref1)
- KNAPPOVÁ, Miloslava. Přechylování příjmení v češtině. *Naše řeč* [online]. 1979, **62**(5) [cit. 2016-01-01]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6153>
- KNAPPOVÁ, Miloslava. Začleňování cizích ženských příjmení do češtiny. *Naše řeč* [online]. 1981, **64**(2) [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6237>
- NĚMEC, Igor. Slovo a slovesnost. *Slovo a slovesnost* [online]. 1972, **33**(2) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2155>
- SEKVENT, Karel. Přechylování v překladech ze stylistického hlediska. In: *Jednota tlumočnicků a překladatelů* [online]. Praha, 2013 [cit. 2016-01-24]. Dostupné z: [http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id\\_article=3760](http://www.jtpunion.org/spip/article.php3?id_article=3760)
- ZIMA, Jaroslav. Problém archaismů v překladu literárního díla (Na okraj nového překladu de Costerova Čtení o Ulenspiegelovi). *Slovo a slovesnost* [online]. 1954, **15**(3) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=757>
- Virginia Woolf: Žena, která se utopila v depresi. *Studentpoint.cz* [online]. [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://www.studentpoint.cz/341-portrety/14033-virginia-woolf-zena-ktera-se-utopila-v-depresi/#.VzdNgvmLTIU>
- Omega Workshops. In: *Artmuseum.cz* [online]. 1999 [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: [http://www.artmuseum.cz/smery\\_list.php?smer\\_id=137](http://www.artmuseum.cz/smery_list.php?smer_id=137)
- Hilská Kateřina. In: *Obec překladatelů* [online]. [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://www.obecprekladatelů.cz/ftp/DUP/H/HilskáKateřina.htm>
- Obecné informace. In: *Obec překladatelů* [online]. [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://www.obecprekladatelů.cz/cz/aktualni-a-obecne-informace/obecne-informace>
- Kateřina Hilská. In: *Databáze českého uměleckého překladu* [online]. 2008 [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/000000828>
- Problematika uměleckého překladu. In: *Absolventi gymnázia Cheb* [online]. 2004 [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://absolventi.gymcheb.cz/2007/hazahra/preklad.html>

## Další prameny

HAUSENBLAS, Karel. Vlastní jména v umělecké literatuře. *Naše řeč* [online]. 1976, **59**(1) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z:

<http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=5876>

HORÁLEK, Karel. K otázce přeložitelnosti. *Slovo a slovesnost* [online]. 1963, **24**(3) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=1240>

HORÁLEK, Karel. Sémantika textu z hlediska překladatelského. *Slovo a slovesnost* [online]. 1967, **28**(2) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z:

<http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=1510>

HRBÁČEK, Josef. Srovnání dvou překladů z hlediska využití prostředků koheze textu. *Naše řeč* [online]. 1987, **70**(3) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6699>

JELÍNEK, Milan. Lexikologická a stylistická studie o expresivitě slova. *Naše řeč* [online]. 1963, **46**(2) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=4942>

KRIJTOVÁ, Olga a Veronika HAVLÍKOVÁ. *Pozvání k překladatelské praxi: kapitoly o překládání beletrie. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Apostrof, 2013. 154 s. ISBN 978-80-87561-28-7.

LEVÝ, Jiří. *Umění překladu. 4., upr. vyd.* Praha: Apostrof, 2012. 367 s. ISBN 978-80-87561-15-7.

NEDVĚDOVÁ, Milada a kol. Obecná čeština v překladu. *Naše řeč* [online]. 1981, **64**(2) [cit. 2016-05-22]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6238>

## Příloha

- vlastní tvorba

## Příloha – návrh vzhledu plakátu k akci „Život a dílo Virginie Woolf“

# „Život a dílo Virginie Woolf“

Srdečně Vás zveme na přednášku o jedné z nejvýznamnějších evropských představitelk literárního impresionismu – anglické spisovatelce Virginii Woolf. Autorka známých románů – Paní Dallowayová, K majáku, Orlando nebo Vlny za život vytvořila i množství povídek a esejů. Přijďte se dozvědět více o jejím životě a díle, o době, ve které tvořila a nahlédněte mezi řádky jejich příběhů.

Přednáška je určena pro širokou veřejnost.

Vždy ve středu od 17.00.

Vstupné dobrovolné!

Přijďte se dozvědět zajímavé informace, ptát se i diskutovat:

- 28. 9. 2016 od 17.00  
na pobočku Vesec
- 12. 10. 2016 od 17.00  
na pobočku Ruprechtice
- 26. 10. 2016 od 17.00  
na pobočku Králův Háj

Těšíme se na Vaši návštěvu!